

Handläggare
Sara Heppling Trygg
Telefon: 08-508 24 016

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2021-09-23

Skärholmens framtida fritidsverksamhet

- Svar på uppdrag i ärende SKHLM 2019/551

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på uppdraget.

Sammanfattning

I april 2021 fattade Skärholmens stadsdelsnämnd beslut om att inte förlänga avtalet med leverantören gällande driften av stadsdelsnämndsområdets fyra fritidsgårdar. Som en del av beslutet fick förvaltningen i uppdrag att ta fram en plan för återtagande av verksamheten som inkluderar samverkan med civilsamhället. Förvaltningen presenterar i ärendet arbetet med inrangering av personal, organisatoriska justeringar för att ta emot fritidsgårdsverksamheten samt förberedelse för och förslag till upphandling inom områdena fysisk aktivitet, kultur- och konstnärlig verksamhet samt helgverksamhet för familjer.

Bakgrund

I april 2021 fattade Skärholmens stadsdelsnämnd beslut om att inte förlänga avtalet med leverantören gällande driften av stadsdelsnämndsområdets fyra fritidsgårdar och därmed ta över verksamheterna i egen regi november 2021. Uppdraget från nämnden är att genom samverkan och upphandling komplettera en kärna av verksamhet i egen regi med fler olika aktörer med särskild kompetens kring till exempel olika målgrupper så som nyanlända barn och unga, barn och unga som identifierar sig inom HBTQ samt barn och unga med funktionshinder eller inom för verksamheten relevanta tematiska områden, till exempel kultur och idrott.

Som en del av beslutet fick förvaltningen i uppdrag att ta fram en plan för återtagande av verksamheten som inkluderar samverkan med civilsamhället i form av upphandling, IOP, föreningsbidrag eller andra typer av samarbeten under en första period. Föreliggande ärende är en redovisning av den planeringen.

Ärendet

Sedan beslutet om uppdraget att ta fram en plan för återtagande enligt ovan har en rapport från stadsrevisionen¹ (från 8 juni 2021) delgetts förvaltningen, och Kommunfullmäktige har vid sammanträde den 31 maj² fattat beslut om Riktlinjer avseende föreningsbidrag och kulturstöd – demokrativillkor. Båda dessa underlag påverkar förvaltningens bedömning av vilken typ av samarbete som bör prioriteras utifrån nämndens uppdrag för den framtida fritidsgårdsverksamheten.

IOP

Stadsrevisionen i staden har den 8 juni 2021 behandlat en revisionsrapport (nr 3 2021) gällande idéburet offentligt partnerskap där stadens styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap har granskats. Granskade nämnder är socialnämnden, samt tre stadsdelsnämnder. Rapporten är överlämnad till granskade nämnder samt kommunstyrelsen för yttrande som ska ha inkommit till revisorsgruppen senast den 30 september 2021. Övriga stadsdelsnämnder, inklusive Skärholmen, har fått rapporten för kännedom.

Bakgrunden till granskningen beskrivs i rapporten vara att det finns en risk att partnerskapsöverenskommelser tecknas för tjänster som omfattas av regelverket för offentlig upphandling eller mer har karaktären av ett föreningsbidrag. En annan risk är att partnerskapen inte är ett komplement till offentlig och kommersiell verksamhet och på så sätt inte infriar de politiska ambitionerna.

Stadsrevisionen hänvisar i rapporten till *Forum – idéburna organisationer med social inriktning* och som 2010 tog fram Idéburet offentligt partnerskap (IOP) som en modell för samverkan mellan offentlig och idéburen verksamhet i syfte att vara ett komplement till föreningsbidrag och upphandling. Modellen beskrivs av Forum som ”Ett mellanting mellan upphandling och vanliga föreningsbidrag, där huvudsyftet är att skapa och utveckla verksamhet i idéburna organisationer genom dialog med det offentliga.” Stadsrevisionen skriver vidare att det som kännetecknar IOP är att en eller flera offentliga aktörer och en eller flera idéburna aktörer samarbetar kring en lösning på en gemensamt identifierad samhällsutmaning som ingen av parterna kan lösa på egen hand samt att båda parter bidrar med resurser.

¹ https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/politik-och-demokrati/revision/revisionsrapporter/arsrapporter/revisionsrapport_2021_nr_3_i_deburet_offentligt_partnerskap.pdf

² <https://edokmeetings.stockholm.se/welcome-sv/namnder-styrelser/kommunfullmaktige/mote-2021-05-31/agenda/ks-2020-410-bilaga-1-riktlinjer-forenings-och-kulturbidragpdf?downloadMode=open>

Revisorsgruppens samlade bedömning är att granskade nämnders styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap behöver utvecklas för att partnerskapen ska ge avsedd effekt på politiskt prioriterade samhällsutmaningar.

Revisorsgruppen konstaterar vidare att de granskade nämnderna har använt samverkansformen på olika sätt och för olika verksamheter och att nämnderna tillämpar den riktlinje som Kommunfullmäktige antog för samverkansformen år 2017 på olika sätt. Man pekar vidare på att kopplingen till intentionerna med samverkansformen är otydlig.

Slutligen skriver revisorsgruppen att om staden vill att samverkansformen ska användas i större utsträckning bör staden utveckla och förtydliga hur och när samverkansformen idéburet offentligt partnerskap är lämpligt att använda. Innan detta arbete har genomförts bör nämnderna avvakta med att teckna nya idéburna offentliga partnerskap.

Föreningsbidrag

Nämnden har i maj 2021 fattat beslut om tilldelning av föreningsbidrag för 2021. Kommunfullmäktige har vid sammanträde i maj i år fattat beslut om nya Riktlinjer avseende föreningsbidrag och kulturstöd – demokrativillkor vilket innebär att förvaltningen nu kan ta fram förslag till nya lokala riktlinjer för nämnden inför 2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksamhet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Mot bakgrund av den granskning som stadsrevisionen genomfört och som granskade nämnder ska lämna in yttranden till innan 30 september bedömer förvaltningen att inga nya Idéburna offentliga partnerskap bör ingås, i enlighet med uttalandet att nämnderna bör avvakta med detta innan staden utvecklat och förtydligat när denna samverkansform är lämplig att använda.

Förvaltningen föreslår att i arbetet med att uppdatera riktlinjerna för föreningsbidrag beakta att föreningar ska kunna söka bidrag för aktiviteter som kompletterar nämndens fritidsverksamhet för barn och unga.

Förvaltningen avser vidare att systematiskt arbeta med upphandlingar för att komplettera kärnverksamheten från mitten av

november när verksamhetsövergången sker. Genom att stärka kompetensen kring upphandling i verksamheten och inkorporera den i verksamhetsutvecklingen kan sådan systematik uppnås, vilket utöver att komplettera verksamheten också ger hög flexibilitet genom att avtal såväl kompletterar som överlappar varandra, i både inriktning, omfattning och tid.

Plan för återtagande

Förberedande arbete

Sedan nämndens beslut om återtagande av fritidsgårdsverksamheten i maj pågår arbetet för att förbereda för den förestående verksamhetsövergången utifrån tre huvudsakliga inriktningar;

- Inrangering av personal i enlighet med Lagen om Anställningsskydd § 6 b
- Organisatoriska justeringar för goda förutsättningar att inkludera och integrera fritidsgårdsverksamheten och dess medarbetare i befintlig enhet
- Förberedelse för upphandling av aktörer med särskild kompetens att nå de målgrupper och erbjuda det utbud som förvaltningen i genomlysningen av verksamheterna identifierat som prioriterade för ökad effektivitet och målpåfyllelse.

Inrangering av personal

Inrangering av leverantören personal i enlighet med Lagen om Anställningsskydd § 6 b anger att vid en övergång till Stockholms Stad övergår personalens rättigheter och skyldigheter enligt befintliga anställningsavtal hos leverantören till staden som ny arbetsgivare. Den formella/administrativa hanteringen av avtalen och omförhandling till stadens kollektivavtal ansvarar stadens personalstrategiska avdelning (PAS) för, och detta planeras i samråd med förvaltningen och med representanter från överlåtarens HR-funktion. PAS genomför sedan så kallade inrangeringsförhandlingar med berörda fackliga organisationer i syfte att få in de arbetstagare som väljer att övergå till en anställning hos Stockholms stad på stadens kollektivavtal. Förhandlingarna inleds under september.

För att skapa goda förutsättningar för omedelbar inkludering och integrering av fritidsgårdsverksamheten och dess medarbetare när verksamhetsövergången sker pågår parallellt ett arbete med gemensam planering, informationsdelning och kunskapsöverföring mellan förvaltningen och leverantören, inklusive samtliga medarbetare. Syftet är att genom dialog och närvaro i verksamheterna skapa trygghet och tydlighet genom hela processen. Avdelningschef och ledningsstöd har haft enskilda möten med medarbetare, både tillsvidareanställda och visstidsanställda, minst

en gång per person. Mötena har möjliggjort för medarbetarna att ställa frågor och för förvaltningen att ta del av deras erfarenhet och kompetens inför utvecklingen av verksamheterna samt ta vara på tankar om verksamhetens utveckling i planeringen av en justerad organisation. Avdelningschef och ledningsstöd har därutöver besökt verksamheterna vid ett flertal tillfällen för att lära känna medarbetarna under pågående verksamhet, för ökad förståelse för verksamheterna samt för en transparent dialog med besökare. Inför och under sommaren har förvaltningen och leverantören samarbetat för en strategisk personalförsörjning under semestrarna och samma personal har kunnat arbeta på både parklek och fritidsgård. Det har resulterat i en sammansvetsning av personalgrupperna redan har inletts.

Organisatoriska justeringar

Fritidsgårdsverksamheten föreslås integreras i avdelningen Medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksamhet inom enheten *Öppen verksamhet och rådgivning*. Enheten samlar förvaltningens förebyggande och främjande verksamheter och utgörs idag av Ungdomsmottagning, Föräldrarådgivning, Fältassistenter, Öppen förskola (öppen verksamhet för barn 0-6 år och deras vuxna) samt Parklekar (öppen förebyggande och främjande fritidsverksamhet för barn 7-12 år). Gemensamt för enhetens verksamheter är att de definieras som öppna verksamheter eller icke-biståndsbedömda serviceinsatser inom socialtjänstens öppenvård. Integreringen av fritidsgårdsverksamheten, en öppen verksamhet med målgrupp 12-19 år innebär att enheten samlar förvaltningens hela förebyggande och främjande arbete för barn och unga 0-23 år och deras vuxna.

Inom enheten har ett gediget organisationsstrategiskt arbete genomförts under 2021 för ökad effektivitet, ökad måluppfyllelse och en god arbetsmiljö för ledning och medarbetare. I det arbetet har den stundande verksamhetsövergången tagits hänsyn till och den kunskap och erfarenhet som leverantörens medarbetare och ledning bidragit med integrerats. Den organisationsjustering som görs syftar till att:

- Renodla verksamhetsområden utifrån enhetens vision och effektmål
- Möjliggöra ett verksamhetsnära ledarskap
- Möjliggöra tid för verksamhetsnära verksamhetsutveckling
- Främja helhetsförståelse och goda förutsättningar för tvärprofessionell samverkan inom enheten
- Skapa en organisationsstruktur med fler heltidstjänster för de som vill och har möjlighet

Arbetet inom enhetens verksamheter har en viktig roll för förvaltningens måluppfyllelse av ett flertal av Kommunfullmäktiges mål:

- 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i
- 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige
- 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet
- 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov
- 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Föreslagen organisationsjustering kommer även verka för ökad måluppfyllelse för:

- 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Enhetens arbete styrs av ett antal för staden centrala samverkansöverenskommelser:

- *Överenskommelse om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inklusive prevention och fritid* vilken syftar till att tydliggöra det gemensamma åtagande som parterna har för att skapa de bästa förutsättningarna för barn och ungas utveckling.
- *Stockholms ungdomsmottagningar - Överenskommelse mellan Region Stockholm, Storstockholm och kommuner i Stockholms län* vilket syftar till att skapa förutsättningar för en likvärdig, jämställd och jämlik ungdomsmottagningsverksamhet för länets ungdomar, samt vara ett stöd för ungdomsmottagningarna i organiseringen och utförandet av verksamheten.
- *Övergripande samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm* vilken syftar till att på ledningsnivå skapa förutsättningar för att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Arbetet utgår från berörda parter ansvarsområde, organisation och gällande lagstiftning. Den övergripande samverkansöverenskommelsen har brutits ned i en lokal dito mellan lokalpolisområde och stadsdelsförvaltning med gemensamma prioriteringsområden: Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden; Unga i risk för kriminalitet; samt Narkotika och öppna drogsener.
- *Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS)* vilken har utgångspunkten att alla barn har rätt att få sina behov av insatser från skolan, kommunen och landstinget allsidigt utredda och tillgodosedda genom att barnets behov ska ses i

ett sammanhang där fysisk och psykisk hälsa, relationer, skolsituation, hemsituation samt fritid ömsesidigt påverkar varandra. Insatserna ska utformas utifrån en helhetsbedömning av dessa områden; samt att barnets intressen aldrig ska åsidosättas på grund av att skilda huvudmän har olika verksamhets- och kostnadsansvar.

Enhetens arbetssätt styrs även av ett antal strategier och inriktningar:

- Stockholms stads strategi 2019-2022 för att minska risken att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet
- Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad
- Kultur i ögonhöjd
- Kulturstrategiska programmet
- Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022
- Trygghetsprogrammet 2020-2023
- Stockholmsstandard för socialt fältarbete
- Gemensam arbetsmodell för skolsociala team i Stockholms stad
- Insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten

Stadens och nämndens övergripande mål kompletteras av en för enheten gemensam vision och mål som svarar mot rättigheter som varje barn har i enlighet med barnkonventionen, inkorporerad i svensk lag sedan januari 2020.

Förberedelse för upphandling

Förvaltningen kan i samband med arbetet för att justera och anpassa organisationen till att ta emot fritidsgårdsverksamheten, och utifrån det utvecklingsarbete som sker av parkleksverksamheten och inom de övriga främjande och förebyggande insatserna konstatera att det finns potential att utöver fritidsgårdsverksamheten även komplettera annan öppen verksamhet med upphandlade aktörer. Förvaltningen bedömer att detta skulle ge goda effekter i form av breddad och mer innehållsrik verksamhet för barn och unga och tillförd kompetens och kunskap till organisationen. I det fall ett avtal kan börja gälla innan mitten på november ser förvaltningen det som en fördel att göra så. Ju mer som finns på plats och ju fler rutiner som är igång vid själva verksamhetsövergången desto stabilare övergång. Förvaltningen föreslår därför att genomföra tre upphandlingar som kan träda i kraft i så nära anslutning till verksamhetsövergången som tiden medger.

1. Regelbunden och organiserad fysisk aktivitet för ungdomar som idag står utanför föreningsliv och offentlig fritidsverksamhet.
2. Regelbunden och strukturerad kultur- och konstnärlig verksamhet i både parklek och på fritidsgård
3. Regelbunden och strukturerad helgverksamhet för familjer.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2021-09-09